

L'Esquella de la Torratxa

ANY L - Núm. 2505 - 15 cts. - Atrassats 30

LES TRADICIONS

—Sembla que això de les fogueres ja s'ha perdut a Europa i fins a l'Àfrica.

—Aviat no quedaran ni figures de moro!

NOVEDADES
Teatre Català

Tots els dies l'espectacle de gran èxit en quatre actes i onze quadros del popular MONTERO

A Barcelona

Esplèndida presentació - Espurnes musicals del precoç músic En Josep Cases Anyé de tretze anys d'edat - Decorat d'En Batlle-Amigó i Fernández

Es despatxa a comptaduria

TEATRE COMIC

Sorollós èxit dels celebrats dansarins negres excèntrics, còmics i acrobàtics

MUTT and JEFF

El més grandios de les atraccions conegudes

Tots els dies, la celebrada revista

LOVE-ME

i la més gran de les revistes

FOLIES

amb els famosos negres

MUTT and JEFF

La atracció de que parlarà tot el món

MUSICA Casa CANONGE

TERCETS - QUINTETS - ORQUESTRES

Zurbano, 7 - Barcelona

BICICLETES MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 0 - BARCELONA

Casa Carreras
SASTRERIA

FORMADE TRAJOS DES DE 40Ptes.

RAPIDE SA
ECONOMIA
EN TOTS ELS ENCÀRRECS
TALL AMERICÀ

GENERES ULTIMA NOVETAT

BARCELONA BRACIA

PLAÇA DEL SOL 9.

BARCELONA BRACIA

MALALT

ULCERES-AVARIOSIS

Don Josep Ledesma
Arc del Teatre, 49, botiga (Barña.)

ESPECIFICS
Serolforina

TESTIMONI

Sr. Representant dels TRACTAMENTS SEROLFORINA. Barcelona.

Molt Sr. meu: Tinc el gust d'expressar a V. el meu profund agraïment per haver assolit la meva curació radical d'Ulceres i Avariosis amb el seu gran DEPURATIU SEROLFORINA. Tingui per segur de que no em cansaré de recomanar els seus específics per al bé de la humanitat. De vostè atent S. S.

JOSEP LEDESMA

GUARIT

Don Josep Ledesma

HERPES - ECZEMES - AVARIOSIS - TUMORS - GRANS es guareix amb el DEPURATIU SEROLFORINA
-OS - ASMA - BRONQUITIS - ANEMIA es guareixen radicalment amb l'EMULSIÓ SEROLFORINA
REUMATICS - ARTRÍTICS! Demaneu l'ANTI-REUMATIC SEROLFORINA

A MILERS DE MALALTS DESNONATS HAN RECUPERAT LA SEVA SALUT AMB AQUESTS ESPECÍFICS
LABORATORI - VENDA - DETALLS: **COMTE ASALTO, 8 :: FULLETS DE FRANC**

DIPOSITS.—Segalà; La Creu, Avinyó, 27; Tarrés, Carme, 84; Nadal (Masó Arumí) Rambla Canaletas, 1; Tarín, Salmeron, 78; Rubió, Plaça Reial, 13; Dr. Dou, Aribau, 72; Llofriu, R. S. Antoni, 15; Serentell, Badalona; Arimon, Granollers; Forcada, Sabadell; Vidal, Reus.

A LA MORT DEL MEU GRAN AMIC FRANCESC VERGES

On vas, amic Francesc, dins les penombres,
pel tenebrós camí de l'infinit?
S'arremolinen a ton pas les ombres
sota el silenci de l'eterna nit.

On vas? On vas? Escoïta'm una estona,
que et vull parlar de coses eternals
ara que ets ombra errant. Què se m'endóna
del que em diguin d'això tots els mortals.

Tu que has fet una vida com una altra vida
i en aquest món t'has fet un altre món,
tu saps la veritat i la mentida
i aquestes coses de la Mort com són.

Tu que em deies: "Amic, què pot haver-hi
millor que el viure benaurat i clà?"

Ara ja en deus saber tot el misteri
del més enllà.

Ai, quan la Mort ens deixa una penombra
i un buid que no se'ns omplirà mai més,
al costat nostre sempre ens hi ve una ombra
que no sabem si hi és, però sabem qui és.

Amic, amic, ens hem dit tantes coses
i ens estimàvem tant, ànima endins,
que en la tomba et duré un braçat de roses
perquè et parlin per mi amb sos llavis fins.

El teu cos serà flor de mica en mica
i les flors ens diran mirant al cel:
"Veieu aquella estrella tan bonica?
Es la seva ànima que s'ha fet estel!"

"Estel s'ha fet? Si ja ho era en la vida.
Si era estel de saviesa i de bondat."
—"Sí però en el món era estrella dormida
i ara en el més enllà s'ha despertat!"

Amic, amic, tenen raó les roses
quan es parlen així?
Ara que tu en saps d'aquestes coses,
si ens ho volguessis di.

I he vist passar en una revolada
la imatge de l'amic absort,
amb la vista apagada
sota una ombra de mort.

I he vist els fills i l'esposa plorosa
i els germans endolats,
mentre la Mort dansava esgarrifosa
i em deixava amb els ulls esgarrifats.

Amic, amic, aturat una estona,
que et vull parlar de coses eternals,
que em sento mort amb tu i tant se m'endóna
d'aquestes coses terrenais!

I l'ombra ha anat passant de mica en mica
i les flors van dient mirant al cel:

"Veieu aquella estrella tan bonica?...
Es la seva ànima que s'ha fet estel!"

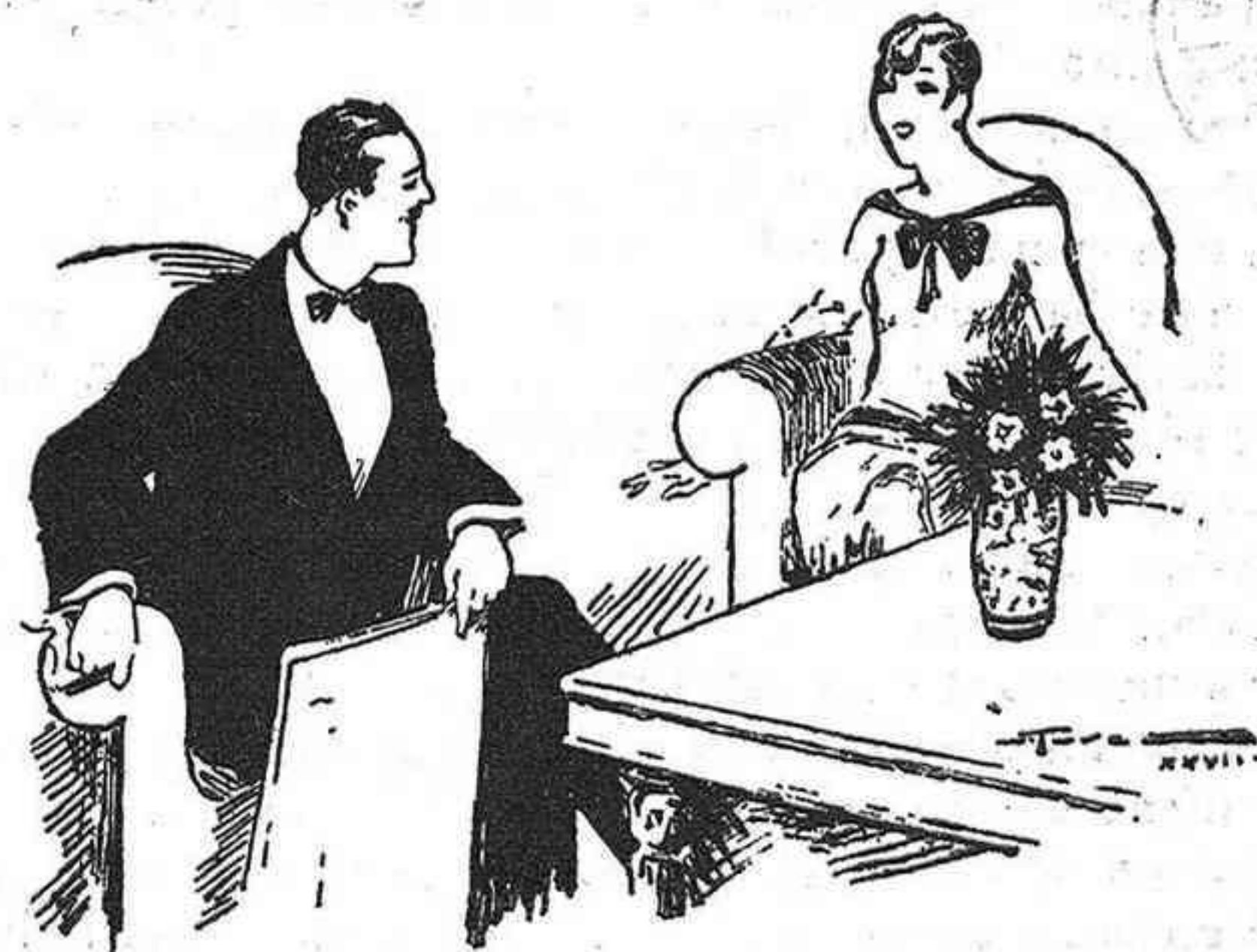
SALVADOR PERARNAU

L'INCOMPRES

—El papà no vol que ens casem perquè diu que
tu ets un home de mala posició.

—Em veies ara!

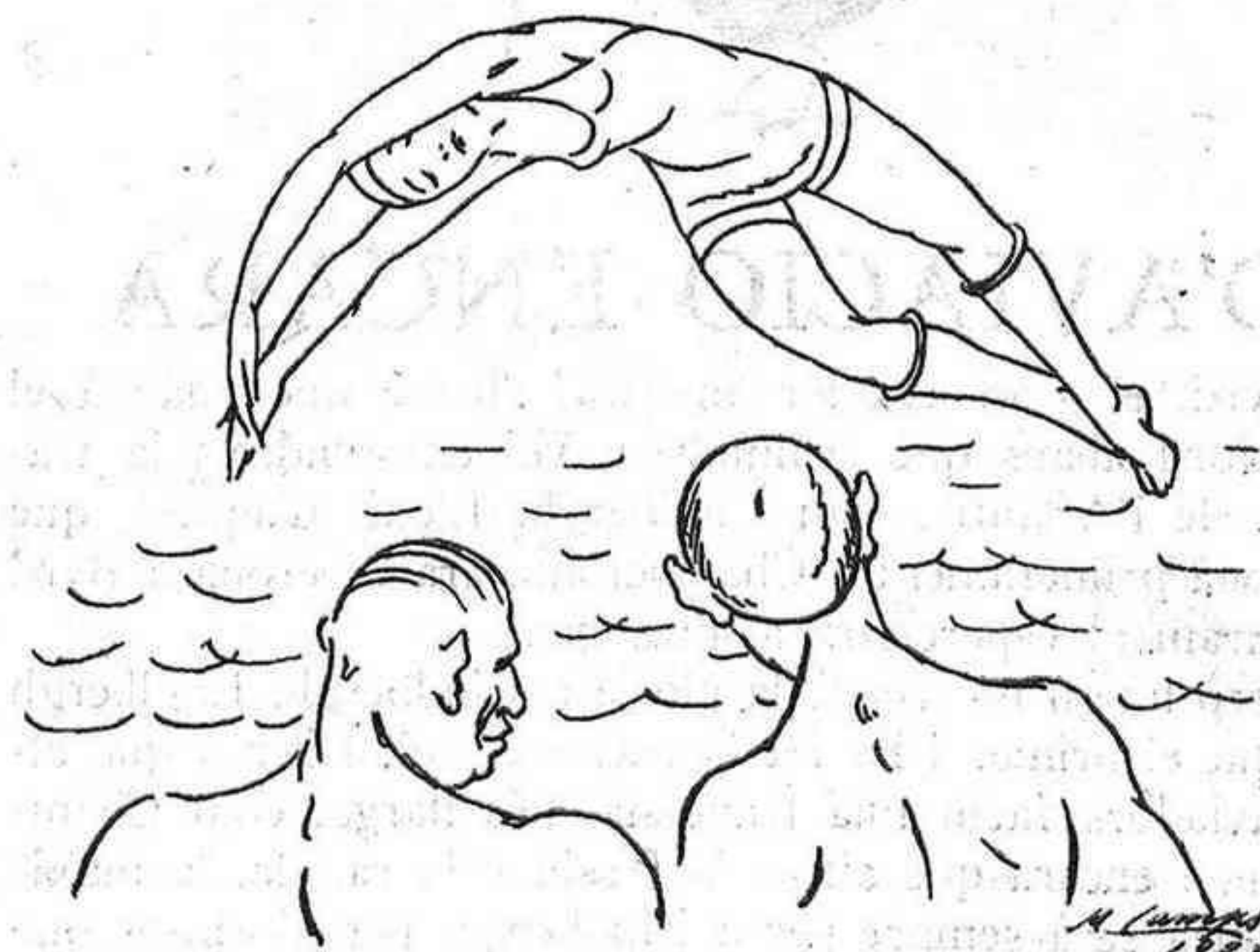
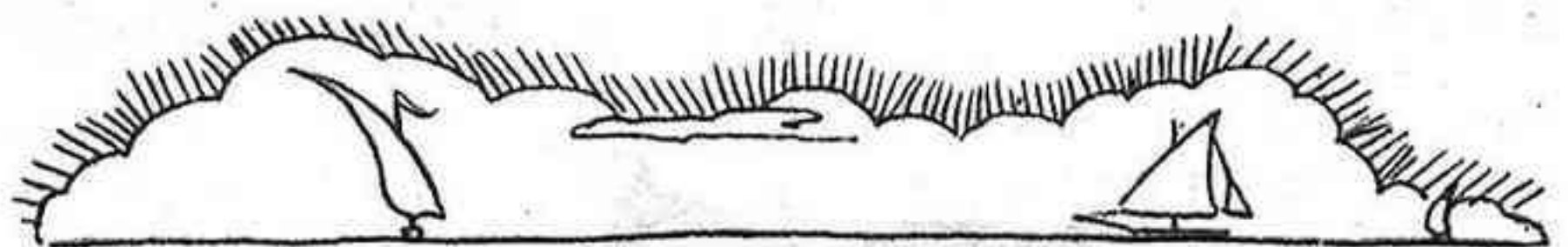

L'ENTUSIASME

—A mi el "charleston m'entusiasma.

—Que és ballarí?

—No, senyora; sóc fabricant de calçat.

LOGICA

—Veus aquesta noia? Em deu 200 pessetes.

—Sí, ja es veu que sap fer molt bé el salt.

LA DONA I LA MODA

La moda potser no havia mai estès els seus límits com suara. Tampoc la dona no havia rendit mai el culte que rendeix a la moda. Tot i amb això, però, la moda és la moda i, segons la dona, mereix els seus respectes, però la moda també té els seus límits, i ara podia haver-los traspassat.

No solament la dona té la pretensió de fer una exhibició dels seus cabells curts, faldilla, mànegues curtes i escot, sinó que també mostra una curtesa d'enteniment que acaba de posar totes aquelles pretensions en ridícul.

Curtes de cervell, de vestit, de cultura, de tot, on voleu que vagi la dona que es forja amb aquest tarannà?

Com una nina automàtica, com si obeeixin a un ressort d'un aparell, obeeixen a la moda. Diuen que la moda és la precursora del progrés; conformes, però no tampoc la moda deu translimitar-se espiritualment.

Curtes de cabell, conformes, és higiènic; curtes de faldilles sense exageració, dona un aire d'esveltesa, però... curtes d'esperit, d'idees... per l'amor de Déu, això ja traspasa la moda. Si la moda és la precursora del progrés, seria un contrast!

La dona, a més de les seves pretensions mantes vegades falses, ha de perseguir una finalitat, ha de pensar que, a més d'ésser un juguet de la moda, és una dona, i que un dia o altre ha d'ésser la mare d'una família, i això, solament, havia d'ésser d'una gran transcendència per a ella.

No són pas altres coses que instruments d'artifici, malgrat es vulguin posar a la categoria de naturals.

La moda, amb la dona, ha donat el pas del més enllà de l'enllà, ha traspassat els seus límits i ha fet de la dona un instrument dels seus capricis.

Per motius d'estètica i d'higiene, la dona ha escollit una moda digna d'elogi, però la seva ambició, la seva passió, han fet que absorbis una quantitat major de dosi de tot allò que ella ha cregut que feia atractiu i agradable, i això l'ha traspassat en ridícul.

Per la moda, no s'ha recordat d'ella mateixa. Per la moda no s'ha preocupat de l'esdevenidor i per la moda molts homes han comprès que ja no era dona i han preferit quedar-se sense ella perquè han cregut que la dona ja no és dona, sinó una esclava de la frivolitat i de la moda.

L'ONCLE MATIES

D'AVIACIO ENCARA

Byrd, el gran aviador americà, l'home que guanyà el Pol Nord abans que Amundsen, vol emprendre's la travessia de l'Atlàntic, com Lindbergh. L'èxit d'aquest, que esperonà primerament a Chamberlain, ara esperona a Byrd i segurament esperonará a altra gent.

Però ningú no treurà la glòria a Lindbergh. Lindbergh ha estat el primer i ha fet la travessia sol. Encara que altres aviadors facin una travessia més llarga, com Chamberlain, i encara que altres la fessin més ràpida, la màxima glòria serà sempre per a Lindbergh, per gloriosos que siguin els vols dels altres.

* * *

Té gràcia. Un metge berlinès volia embargar el

"Columbia", l'aparell amb el qual es féu la travessia Nova York-Berlin. Volia cobrar-se una operació feta l'any 1925 a l'amo de l'aparell.

Es un metge valerós, no es pot negar. Però deu ésser un ignorant en qüestions d'aviació. L'home no deu saber que un avió té un preu. Però l'avió que ha fet una gesta així, és tan valios que ja no és possible tassar-lo.

Si el fet hagués ocorregut als Estats Units, aquest metge hauria estat linxat. Es que els Estats Units és un país molt *civilitzat*!

* * *

El marquès De Pinedo ha acabat el "raid". Per fi! Després de les seves aventures aprop de Les Açores, ha aconseguit acabar bé el vol. Ha passejat per Barcelona i ja ha estat victorejat a Roma.

* * *

De Pinedo no ha obtingut pas cap rebuda entusiasta a Barcelona. Això demostra que som més seriosos que els francesos, els belgues, els anglesos, els nordamericans.

Acompanyant De Pinedo a Madrid, caigueren dos avions espanyols. De Pinedo devia quedar parat, perquè és lògic creure que a un aviador com ell el devien acompanyar "asos" de l'aviació espanyola.

AMB EL DEGUT RESPECTE

L'escriptor que coneix els seus deures, no ha d'oblidar mai que el que publica ha de servir d'ensenyança, o, quan menys, d'orientació dels que el llegeixen, i, per tant, ha d'evitar tot lapsus que, a més de perpetuar entre el vulgus un fals concepte, pot posar-lo a ell en ridícul si algú s'adona de l'ensopegada.

Dic això, perquè, no un, sinó alguns senyors dels que es dirigeixen sovint al públic, cada vegada que parlen dels especialitzats en els estudis astronòmics, els qualifiquen d'astròlegs, la qual cosa no deixa gaire ben parada la llur erudició.

Hi ha que anar amb un xic de compte, senyors intel·lectuals, i fer els possibles per a no caure en semblants renunciis.

El que es dedica a la ciència del cel, és un astrònom, mentre que aquell que calcula les influències que els altres exerceixen en la vida dels humans, és un astròleg. Són dues branques de l'arbre del saber que, si bé tenen una certa analogia, no deuen confondre's. Què diríem, per exemple, del que prengué una sargantana per un llargardaix? Doncs una cosa per l'estil és el que fan aquests publicistes, els quals cada vegada que se'ls acut escriure respecte a ço dit, ens obliguen a llegir l'esmentada barbaritat, essent el pitjor que sempre ho fan amb un to d'home ben documentat, quan és, precisament, tot el contrari. No n'hi ha prou amb parlar sovint dels "boulevards" de París, nomenar a cada moment escriptors estrangers i posseir el do d'expressar-se amb certa facilitat. Es precis, a més d'això, posar un xic de cura en les paraules, i quan no s'està prou segur d'alguna d'elles, deixar-la al tinter.

En aquests assumptes sempre val més pecar per defecte que per excés.

T. RUSCA

EL CANVI DE NOMS DELS CARRERS

D'un quant temps ençà, a l'Ajuntament de Barcelona li ha entrat el desfici de la nomenclatura.

Segons m'asseguren, els senyors de la comissió corresponent, estan per tal causa que ni mengen ni dormen, pensant de quina graciosa manera podran perpetuar llur gestió posant noms i noms nous a carrers vells i noms vells a carrers nous. Hi haurà que veure, dintre d'uns anys, el satisfets que estaran els senyors d'aquesta comissió... Dels veïns no cal parlar-ne, puix jo crec que ja ho estaven abans de canviar-los-hi el nom del carrer, doncs, amb més motiu deuran estar-ho després. Això és lògica pura o no hi ha lògica.

En molts casos, però, jo trobo molt bé els canvis, encara que portin un enrenou, car el que està acostumat a dir, per exemple, carrer de la Indústria, no es recorda mai de què, per haver vingut a fer visita uns quants companys del Consistori d'allà, els d'aquí van acordar que es digués carrer de París. I encara que els consellers parisencs no haguessin vingut, jo trobo bé el canvi, sí, senyors, perquè carrer de la Indústria, què vol dir?... Es, per ventura, quelcom important?... Mentre que de París, només n'hi ha un al món, i bé val que ho tinguem present amb un dels nostres nous carrers.

Com Londres que, segons tinc entès, ha de substituir el nom de Coello, i com Roma, que un dia o altre se'ls acudirà posar en lloc de Comerç, puix Comerç tampoc vol dir res, i en canvi a Roma s'hi va per tot i hi passen coses xocants com les de la resistència d'En Daudet a París, que no hagués tingut res de particular si no hagués estat feta al carrer de Roma.

Ara bé; el que no escau, al meu entendre, és que llevin noms representatius d'una valor positiva, i en son lloc n'hi posin d'altres que no en tenen. En citaré sols un per

a mostra: el carrer de Voltaire, ara es dirà de Siracusa... Eh? Què tal?...

L'Ajuntament, en aquest cas concret podrà intentar el seu descàrrec dient que ha estat perquè els veïns ho han demanat així, però això no és cap raó, ni molt menys. Els veïns del carrer de Voltaire, seran gent molt honorable si és vol, però, com tots els altres, avui hi són i demà no; i els veïns que vindran després, s'hauran d'empassar el nom de Siracusa; vulguis no vulguis, si hi volen viure, perquè els d'abans els hi va semblar bé demanar-ho i l'Ajuntament concedir-ho. Això pot donar lloc a precedents dolents i a rivalitats enutjoses; puix hi ha veïns—com els del carrer Freixures—que voldrien un un altre nom i l'Ajuntament troba que les "freixures" les tenen bé; i tal vegada els del carrer de les Mosques i d'altres, els hi pot succeir el mateix; que va que tinc raó?

Finalment, els senyors que ara viuen al carrer de Voltaire, no haurien d'ignorar que Voltaire fou una celebritat mundial; un gran poeta, un historiador molt bo; un autor dramàtic millor i un filòsof com pocs; mentre que Siracusa, sols és el nom de dues ciutats: la una d'Itàlia i l'altra dels Estats Units.

Almenys, el que podria demanar-se, és que, ja que volen aquest nom, ens diguin a quina de les dues es refereix, oi?

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

INSISTENCIA

El senyor Puig, funcionari públic, dicta la seva correspondència a la mecanògrafa.

De sobte, el senyor Puig fa un soroll estrany. La mecanògrafa no s'immuta. Però, de seguida, el senyor Puig repeteix el soroll.

Llavors, la mecanògrafa diu:

—Es inútil que insistiu, senyor. Ja ho havia sentit.

VISIO D'UNA NIT DE REVETLLA

Quin romanticisme! Quina poesia!

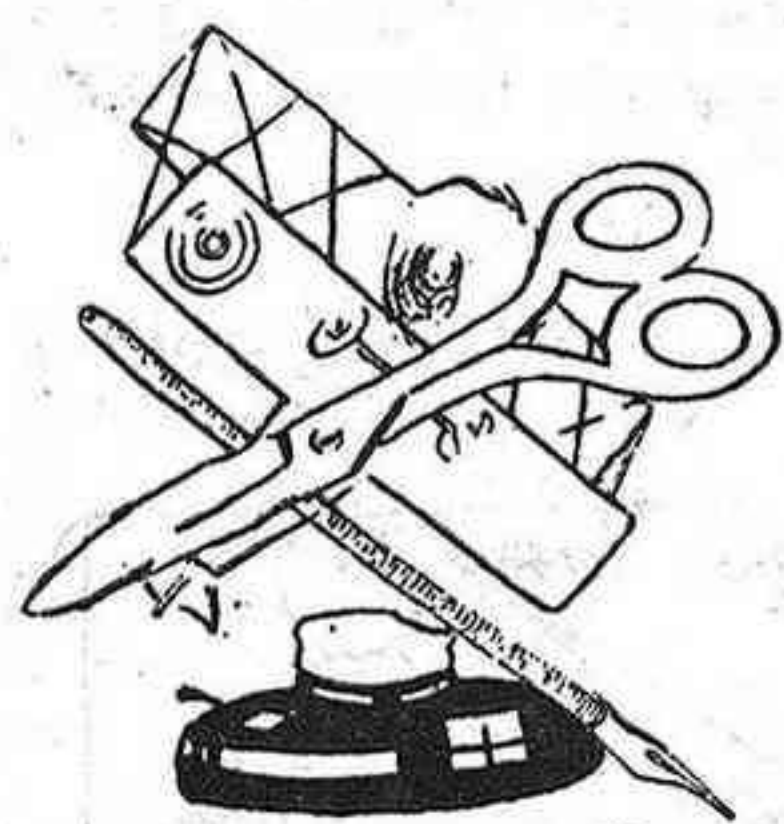

LES CASES I EL CARRER

L'ALTRE dia, en passar per la Plaça Reial, vam topar amb un home d'aquests que en diuen del carrer: que viuen al carrer i que es guanyen la vida al carrer. És un caricaturista ambulante. Un ambulante que fa *alto*, per uns dies, sota les voltes acollidores de la Plaça Reial.

Aquest home, que és italià, i que ho demostra d'un tros lluny amb el castellà que parlà, ens va donar una tarjeta que deia: Carles T. Greco. Pilot d'avions i globo esfèric. Inventor.

Caricaturista i aviador? Sí, senyors. Bon caricaturista i bon aviador. Aquest home que sap fer aquestes dues feines ben fetes, es guanya la vida en mig del carrer. Abans volava — ha volat al Turó Parc com un número de varietats—i ara dibuixa el retrat de tothom per dos rals. Només dos rals. Només un minut. Pocs diners i poques molèsties. Aquest Greco petit—aquest *Grequet*, podríem dir—agafa unes tisores i un paper negre, clava un cop d'ull a la fesomia que posa, i retalla el perfil del client amb precisió, amb una elegant senzillesa de ratlla i de feina. Després agafa la silueta negra, l'enganxa a una tarja blanca... I veus ací el retrat. I ho fa bé.

Però ell no se n'envaneix. La seva professió estimada és la que campeja orgullosa damunt del blanc de la seva tarjeta. Pilot d'avions.

A la seva terra—Itàlia—era un aviador com els altres, amb tot el camí de glòries dels aviadors, davant seu. Però aquest camí de glòries li va ésser tancat. La llei, la política l'havien exclòs del contingent de candidats a les proeses de l'aire. Per a poder volar venia obligat a bestreure una quantitat de diners: i ell era pobre. La heroïcitat costa diners, també.

—Necessitava més de tres mil pessetes... On les havia d'anar a pescar, *Madonna santa*?

Va cercar una protecció. Va trucar a vàries cases, però les cases són de pedra i no oeixen. Les cases són dels homes, que tampoc oeixen. I, llavors, va llançar-se al carrer, a tot arreu on és possible trobar-hi 3.000 pessetes, amb més o menys sacrificis. Així va caure sota els porxos de la Plaça Reial, a retratar gent per dos rals. Amb una fluïdesa i una calma d'home desgraciat, però culte i serè, ens deia el disgust:

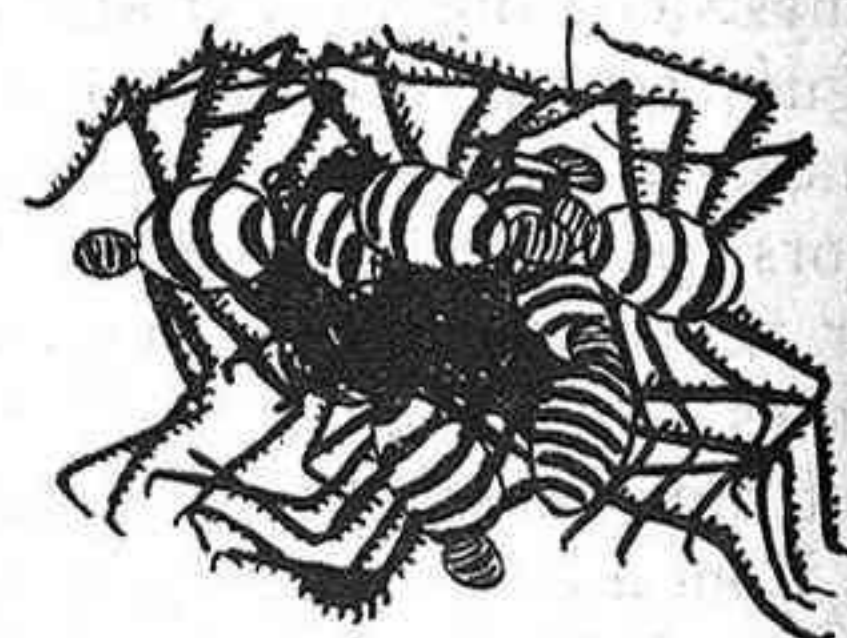
—Es una pena aquesta manera de treballar, però... Què hi farem! Gràcies encara de què el carrer no em rebutgi.

Sí. Gràcies. Gràcies al carrer: a la generositat, a la hospitalitat, a la bona voluntat del carrer, que recull damunt de les seves pedres i sota del cel a tots aquells que les cases han llançat enfora. El carrer és el refugi de tots

aquells que les cases escupen: és l'amic dels que no tenen cap amic, és el germà dels que han estat negats per tots aquells germans de la part de Déu que diuen tenim escampats pel món... L'*arroyo*, aquell *arroyo* de les novel·les, tan tractat de cruel i traïdor, tan blasmat, no es mereix cap blasme ni cap maltracte. Qui se'l mereix és la casa, el pis, l'habitació humana.

Les cases són el revés—la creu—del carrer: són les enemigues de la gent que no té casa. Són repellents, inhospitalàries, fins i tot són agressives. Pobre d'aquell que per necessitat ha de trucar a la porta d'una casa! Cap porta se li obrirà. Les portes de casa són de fusta, són com la pedra: tampoc oeixen. Quan reben una visita de gent que va a demanar, a recordar aquell parentiu de germans de la part de Déu, no s'obren. Només s'entreobren. Amb precaució, amb desconfiança. I es tanquen de cop als nassos de la visita. No s'han obert mai de bat a bat les portes per als necessitats. Ni per al Fill de Déu.—Quan Maria, la Mare de Crist, voltava per Betlem amb el Fill de Déu a les entranyes, ni una casa trobà que li obrís les portes ben obertes. S'entreobrien i es tornaven a tancar d'una revolada, seguida de renecs. Sols un estable els acollí. Era mig ensorrat, esbatanat, sense forrellats ni panys; era una continuació del carrer. Allí dintre no hi havien homes guardians: només hi havia bèsties. I les bèsties, no en saben de tancar portes. No són tan sàvies com els homes. Per això Crist va néixer dintre de l'estable famós: perquè no va poder néixer dintre de cap casa. Perquè les cases no el van voler. Ni encara el volen. Ho fan veure.

Que Déu li conservi al bon Greco el carrer amic. Sense el carrer, ell, l'aviador, el caricaturista, el treballador, el culte, es moriria de fàstic al peu de les cases agressives, d'aquestes cases abarrotades d'homes; d'aquestes cases fosques i plenes de bellugadissa com els nius d'aranyes peludes del cor de les arbredes de les terres calentes del Tròpic.

TANYUS

EL TEXT I NINOTS DEL PRESENT
NUMERO HA ESTAT VISAT PER LA
PREVIA CENSURA GOVERNATIVA

ARA SE'N RECORDEN

—De qui porten dol?

—De Colom. Ens hem enterat que érem parents.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

EL CARRER DE PERE IV

No els passa mai, el que, de vegades, em passa a mi? Passegem o caminem cada dia per un mateix carrer, per una mateixa plaça; almenys hi passem dues, tres vegades al dia, i una tarda o un matí, ens comencem a fixar en aquell carrer tan conegut per nosaltres, i trobem matisos, colors i perfums que no havíem vist i sentit fins aquell moment. Llavors, aquell carrer vell ens sembla del tot nou; ens fa l'efecte de què el descobrim, de què no l'havíem vist mai. I si això ens passa amb un carrer quiet, vell, silenciós, que és el que no ens passarà amb aquells carrers de la ciutat, que a cada moment sofreixen un canvi radical?

No parlem pas de la Plaça de Catalunya perquè aquest lloc ha assolit el *rècord* dels canvis. Quan estigui resolt el plan definitiu, no la coneixerà ni sa mare, ni la ciutat.

Tot això se'ns acut perquè aquests dies hem passejat pel carrer de Pere IV. Feia temps que no hi anàvem, però aquesta via clara i llarga, que és un camí de treball, i un passeig de bruses blaves, sempre m'ha tingut robat el cor. El carrer de Pere IV, és un carrer fet de cases velles i baixes, de magatzems foscos i plens de terenyines, de llars obreres on s'hi santifica el nom d'Anselm Lorenzo i de Clavé, i on, des de fa poc, s'hi han aixecat algunes cases poca-soltes, fetes amb un sentit modernista del 1900.

El carrer tan sols sent el formigueig en l'hora en què el sol cau amb més fúria i més odi: les dues de la tarda. Després el carrer tomba en un ensopiment romàntic i passen junt a ell els sorolls nobilíssims de les màquines que treballen, dels obrers que fan feina, de les eines que van realitzant cada dia l'obra eterna de la tasca quotidiana.

Hi ha en l'obra dels treballadors d'aquesta terra, no com un crit d'ofec, sinó un optimisme vital i molt "de poble joie". El treball no és un càstig, sinó que és un deure. I aquesta gent compleix el seu deure amb un digne sentit del que representa la vida.

Passen els treballadors camí del treball o de la llar. Tots poden portar una preocupació fonamental sobre el seu front que pensa en les responsabilitats del moment,

però en tots ells hi ha un ver optimisme, una esperança de redempció.

Nosaltres ens hi havíem fixat molt en aquest carrer llarg i caríssim, ens l'estimem molt aquest carrer, ple de magatzems de color d'oli dolent i per on hi corre la gent del món blau.

Van i vénen de la fàbrica, van i vénen de la llar amb l'aire satisfet d'haver complert un deure i una honrada concepció de la vida...

Si algun dia escrivíssim un "Plan sentimental de Barcelona", el carrer de Pere IV seria el carrer del Treball i de la dignitat.

FRANCESC MADRID

ANECDOTA

Un senyor anà a la presó a veure un seu familiar. A la presó, ara, hi ha gran vigilància; hom apunta els noms dels visitants i no es permet que més de cinc visitin alhora un mateix pres.

Anaven set. Tots foren registrats. Al familiar del pres se li trobà al damunt un rebut.

El que el registrava, el mirà. Féu cara estupefacta. Mirà el rebut, mirà el visitant, tornà a mirar el rebut. Per fi, parlà:

—Veniu, esteu detingut. De manera que sou d'una entitat catalanista? El rebut ho diu clar, "Catalana".

Es tractava d'un rebut de la "Catalana del Gas i Electricitat".

D'UN HOMENATGE

Tothom sap que fa poc, a Vich, es celebrà un homenatge al canonge Doctor Jaume Collell, amb motiu de les seves noces de platí amb el periodisme.

Se l'homenatjà, doncs, com a periodista. El dia abans, els periodistes li anaren a fer l'ofrena de l'homenatge. El canonge Collell contestà amb un discurs; un discurs llarg. Tothom quedà parat. Què passava? Jaume Collell contestava d'una manera estranya. Per fi, algun íntim seu se li acostà i podé dir-li alguna cosa de baix en baix.

Simplement, Jaume Collell es creia que l'homenatge li era ofert pels excursionistes i parlà d'excursionisme. Quan l'avisaren, no volgué esmenar la planxa; continuà el mateix parlament, canviant només "periodista" allà on hauria dit, d'altra manera, "excursionista".

APROFITANT L'ACTUALITAT

—El dia de Corpus hi hagué *corrida de toros*.

—També?

—Sí, però com que era Corpus fou una *corrida eclesiàstica*.

—...?

—Sí, home: torejaven dos Sacristans!

CROQUIS

La processó de Corpus.

Diada de gran religiositat, festa major de Nostra Santa Mare l'Església.

L'Ajuntament cobra unes quantes mils pessetes llogant cadires pels carrers.

Surten a relluir unes quantes levites històriques—fundades en 1830—, uns quants barrets de copa històrics.

La muntanya, convertida en ginesta, envaeix els carrers de la ciutat.

Els salta-taulells—pobrets!—es gasten 1'50 pessetes en un plumeret i uns grapats de paperets de colors per a passar la tarda amoinant cristianament a la gent.

Passen els nois de l'Hospici.

Passen uns quants gremis, que no sabem quins gremis són.

Passen uns quants pendons.

Passen unes velles que ben segur són de museu, perquè fan pudor de ranci.

Passa el senyor Luengo.

Felicitem el senyor Luengo.

Passen uns quants nens disfressats de Sant Joan.

Passen els bens que acompanyen a Sant Joan (per força).

Passen les Hijas de Maria

Passen més Hijas.

Passen més pendons.

Més pendons.

Més.

—Els pendons no s'acaben mai—

Passen els gegants.

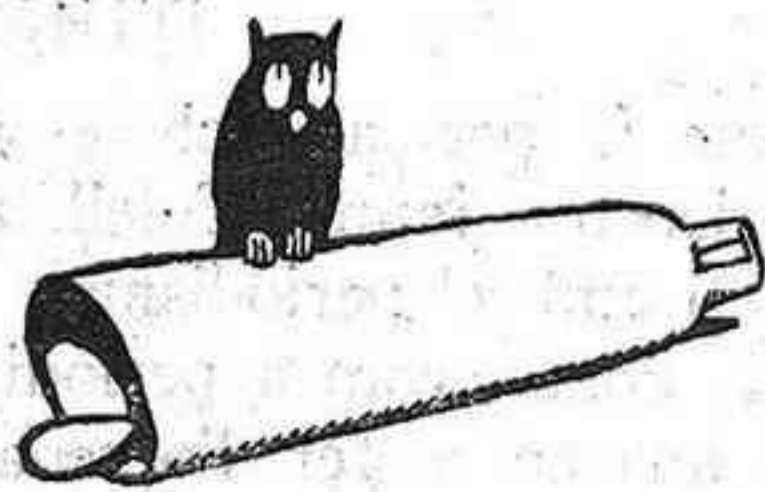
L'home que va a dins s'avorreix d'una manera èpica.

Passa una carrossa de Lluís XV.

Oh!!!

Al cel una oreneta xiula irreverentment l'espectacle.

VIRAI

I EL PARALLEL?

Per a nosaltres, que sempre ens ha semblat que el Parallel romanía un xic oblidat, aquest nou projecte anomenat d'"Urbanització i Aquaretament", ens ha causat una satisfacció i una inquietud: la inquietud d'un temor.

Barcelona necessita embellir-se, urbanitzar-se com escau a una ciutat moderna, i aquesta necessitat que segons el preàmbul del R. D., no havia pogut ésser satisfeta per "un zel excessiu en l'assoliment de valors equivalents", ara està plenament resolta. I el Parallel damnat pels que no veuen res fora del seu ambient, es troba ara just en l'aresta. Cap on l'empenyarà el vent? Per ara és un enigma.

Tots els símptomes fan creure que el Parallel—l'ambient paralelesc—té una vida pròpia molt llarga. El seu

domini, que no depassava la Rambla, avui ja s'estén per l'altre costat i s'enfila per Montjuich. Els espectacles populars de major riquesa, cal admirar-los al Parallel, i és de creure que per aquesta via tornaran a desfilar els provincians que visitaven les nostres Fires de Mostres i Exposicions. Com el trobaran, llavors? Conservarà aquest ambient xiroi i tumultuós que el fa interessant? Nosaltres entenem que aquesta característica deu subsistir per damunt de totes les reformes.

Imaginem-nos un Parallel amb les voreres estretes o d'una amplada corrent, encaixonat entre dos rengles de cases de renda de vuit pisos. Això seria afros: seria senzillament la destrucció d'aquest Parallel que ens cal defensar perquè ens reporta pessetes i ens dona el to que requereix una ciutat de la categoria de Barcelona.

Cal, doncs, embellir el Parallel, prenent per base les característiques actuals. Fins el carrer de Sant Pau, deu ésser la gran via alegre de les sales d'espectacles i els cafès, amb les grans voreres actuals, que sense obstruir la circulació, permeten aquestes terrasses que en tot temps palesen la bondat del nostre clima, i d'ací fins a les Arenes, les porxades, solemnes, majestuoses, perquè formin un bell contrast. I per a donar-li un acabament complet, les Drassanes totalment desenfarfegades i l'església de Sant Pau—gairebé en el Parallel—enquadrada en el marc que requereix una obra d'art.

Podrà ésser més o menys extensa la zona destinada a esbarjos, però no podrà variar-se'n l'essència, sense destruir-ne l'ambient.

BAGIQUET

PROSES CIUTADANES

LA GALLEDA ÚNICA

Caminant cap a la civilització moderna l'Ajuntament de Barcelona dona de tant en tant passos veritablement dignes d'esmentar; un d'ells, és el de recollida a la nit de les escombraries casolanes que, de mica en mica, va eixamplant-se pels quatre punts cardinals de la ciutat comtal. Es fa pausadament, afegint-hi cada dia un nombre de carrers de tal a tal número, com temorencs d'una guerra civil entre les mestresses del fregall i de l'escombra.

El senyor Esteve, que tant es preocupa de les coses de casa, actualment, té donada ordre a la seva raspa que cada dia llegeixi "La Manguardia", doncs, per si a ell li passés per alt, vol restar assabentat de la data que es canviarà l'horari de recollida en el seu barri i comprar—està clar—la galleda única.

Però el senyor Esteve no ha comptat que té el pis situat en un barri modest de Barcelona i tardarà en arribar-li el torn, doncs desconeix que el nostre Ajuntament és molt humanitari i no vol que la "plebe" es gastí unes pessetes comprant la galleda única... perquè, quan tindria galleda, li mancaria menjar que es convertís en escombraries!

Es un problema semblant al d'aquell que tenint dos duros, va comprar-se un moneder, i després no tenia els diners per a posar-los-hi...

JOAN TRULLÁS I RIERA

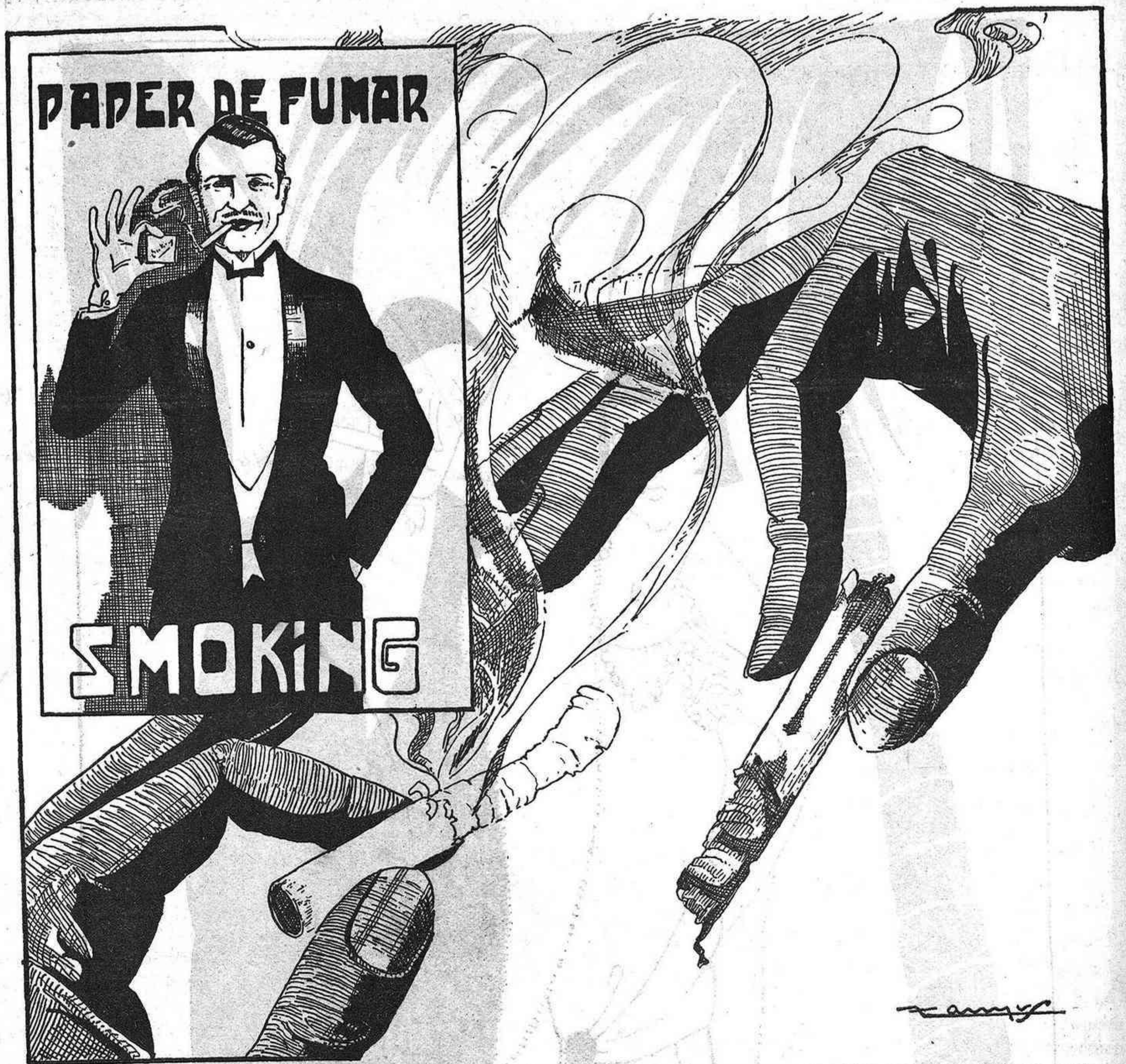

ENQUESTA

—Les nits de lluna m'encanten!
—Qué és romàntica?
—No, però soc diabètica.

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi amb rapidesa, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui amb freqüència, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el paper de fumar aquestes raons que ha sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

SANT JOAN S'ENYORA

- Ai, Salomé, Salomé!
—Encara te'n recordes?
—Sí! Aquella dona em va fer perdre el cap.

ELDORADO

No té pas sort en Ramon Peña amb les operetes que estrena. Cada opereta és un rave.

Ni "Madame Pompadour"—que interpretava molt millor la companyia italiana d'Agnès Lidelba, ni "El país de la sonrisa", ni "El novio de mi mujer", ni "Las amorosas", han obtingut èxit.

Què hi farem!

BARCELONA

S'ha estrenat una obra interessantíssima. "El viaje infinito", de Sutton Vanne, una de les millors obres que han passat pels nostres escenaris, i no ha agradat al públic "bien", que frequenta aquest teatre. Quina demostració d'incultura, de salvatgisme! I quina vergonya, tenir un públic així en una ciutat que vol passar per civilitzada!

"Lo que ellas quieren", del senyor Oliver, en canvi, és una obra perfectament insubstancial i pocasoita.

De "D. Juan de Mañara" en parlarem la setmana entrant.

BOB

FUTBOL

Diuenge passat vàrem tenir un acte simpàtic; el d'homenatge als ex-jugadors Vinyals i Bruguera, del "F. C. Barcelona". Tant l'un com l'altre havien estat dues figures en aquest esport i trobem que aquest acte se'l tenien merescut de sobres.

El programa de la festa consistí en un partit de futbol entre el reserva blau-grana i un equip integrat per vells jugadors; com pot suposar-se, la cosa va anar que ni pintada per a divertir els espectadors i no precisament pel bon joc que desenrotllaren els veterans, el quals, malgrat i les innombrables "piñades", varen saber aguantar el cop i només varen perdre per 2 a 1.

Després va venir un partit revenja entre el "Sans" i el "Barcelona", i, no cal dir-ho, el "Sans" se la va carregar.

En resum, una festa ben simpàtica a la qual nosaltres ens adherim.

***

L'"Europa" se'n va anar de "tourné" per Alemanya, i és clar, poc avesat a jugar fora de casa, va ésser derrotat en el primer partit que jugà.

Diuen, però, que va jugar contra l'equip i els elements; el vent i la pluja no els deixaren, i això ja els pot servir de disculpa. Llàstima, però, que sempre que se'n va per l'estranger topin amb aquesta mena de coses.

Estem segurs que en el seu segon partit faran els possibles per a desfer el mal efecte.

Així ho desitgem.

CICLISME

Ja ha començat el "Tour de France", la prova més extraordinària que en ciclisme es celebra al món.

A l'hora que escrivim aquestes ratlles s'ha efectuat la primera etapa, la qual va ésser guanyada per Francis Pelissier i el seu equip.

Altra vegada l'emoció entre els esportius mundials es mantindrà viva durant un mes. Llàstima, però, que enguany els concursants d'aquesta famosa prova es vegin privats del formidable Ottavio Bottecochia, el qual, a causa d'una ferida que de primer moment hom no hi donava importància, va morir la setmana passada a Milà.

Aquest formidable "routier" ha estat dues vegades vencedor del "Tour de France" i hom troba molt elogiuable que els seus organitzadors, abans d'emprendre's la sortida haguessin acordat dedicar un minut de recolliment a la memòria del gran "routier".

BOXA

Finalment va celebrar-se l'anunciat combat per al campionat del pes lleuger entre Cola i Vinez.

Fou una cosa molt planera per al francès Vinez, el qual alguna mala llengua deia que es buriava del nostre boxador Cola. No cal dir que va sortir-ne vencedor per molta avantatge.

També hi hagué el combat Ruiz i Barbens; fou una cosa deliciosa. Barbens s'imposà netament a Ruiz i el guanyà; cal dir, però, que Ruiz no estava en la seva millor forma.

I fins a una altra.

NATACIO

S'està activant el campionat de Catalunya; en els partits de diumenge hi van haver resultats per a tots els gustos.

El cas és que encara no se'n pot treure l'entrellat. Veurem si la setmana entrant s'haurà "ventilat" alguna cosa.

Així ho esperem.

TEIXI

Processons i processons. Totes les parròquies han fet la seva. Hom no en té prou amb la cavalcada profana—profana per l'esperit de la gent que hi va i que la contempla — que volen fer festes darrera festes. Diuen que hom s'ha divertit tant.

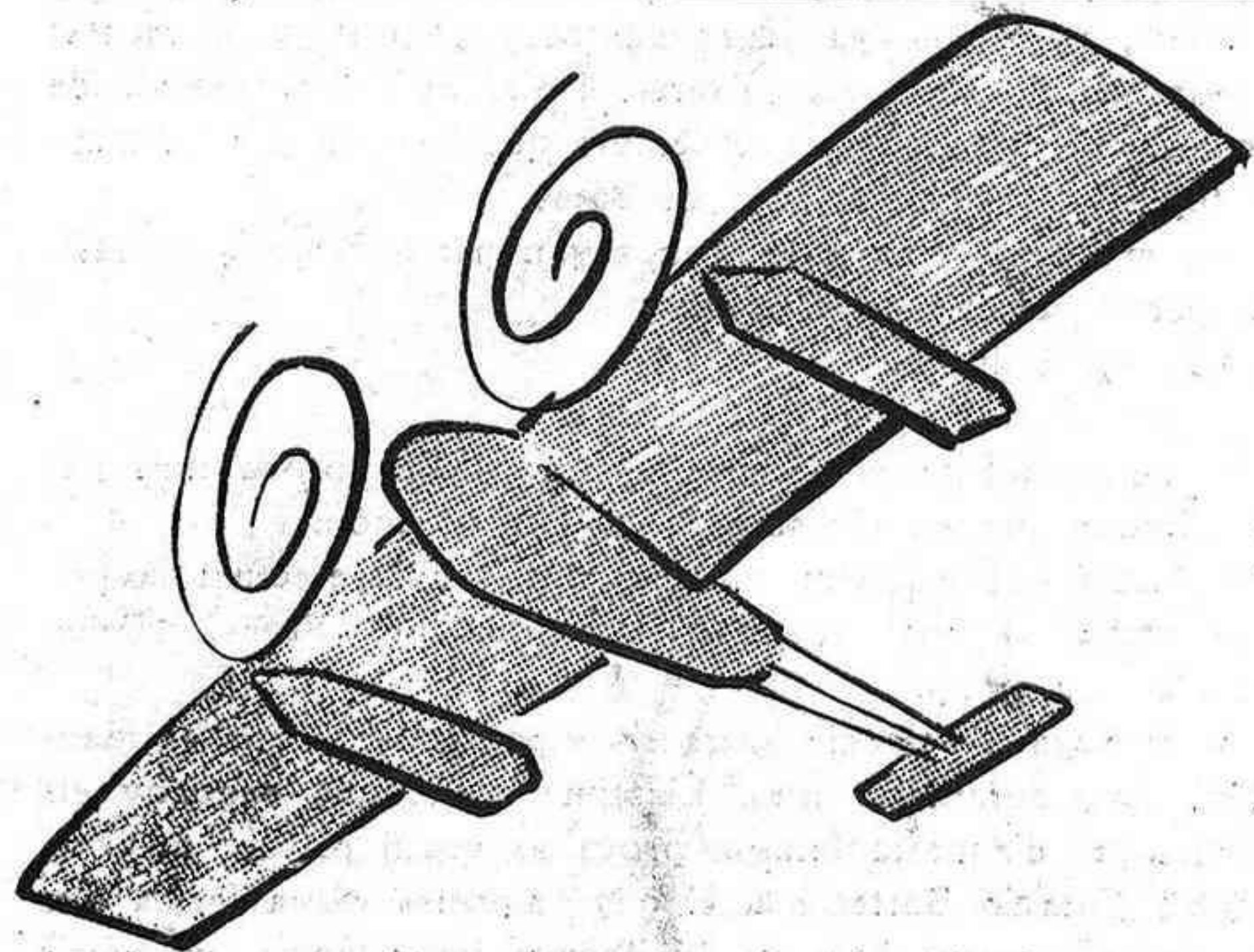
Hi ha hagut la primera vaga, de quatre anys ençà. No ha fet molta gràcia. Tan poca n'ha fet, que hom ha arronçat. S'ha donat una solució interina.

Què fa Rússia? Ha perdut ja la dignitat. Tota l'esperança que hom tenia posada en el règim soviètic, s'ha esfumat.

Però, això no és un joc polític dels anglesos? En aquest cas, Anglaterra seria més repugnant que Rússia.

Un infant raptat per la pròpia mare. Un cas estrany? Tal vegada. Però és l'amor maternal el qui ho ha fet fer. I les lleis condemnaran aquesta mare!!!

Després dels enormes escàndols que hi han hagut a l'Ajuntament per la qüestió dels concerts per al cobrament, ara s'ha

EL VOL DEL SENYOR PINEDO

—“Piano, piano, si va lontano!”

adjudicat el de les societats d'esbargiment. I quan es denuncià el de l'aviram, es digué que tots els concerts són perjudicials per als interessos de la ciutat!

Ha mort l'illustre metge doctor Manuel Ribas i Perdigó. Descansi en pau l'illustre home.

Acusat de campanya antifrancesa a les colònies, ha estat detingut el diputat comunista francès M. Doriot.

Doriot, doncs, és una víctima de la política imperialista de la República francesa.

Aviat no sabrem cap carrer de Barcelona.

El doctor Ulloa ha trobat noves dades incontestables de la catalanitat de Cristòfor Colom (Joan Colom). No és possible ja dubtar que Colom fou català, tan ferma és la tesi del senyor Lluís Ulloa.

Per altra banda, historiadors tan eminents com Altamira, Gonçal de Reparaz, Valls-Taberner, Maspons i Anglasesell, Bosch Gimpera, Carreras Valls, Massó i Torrents, Nicolau d'Oliver, Carreras Candi, etc., no dubten de la certesa de la tesi del doctor Ulloa.

Aquests dies s'ha exhibit a la cèlebre font de la Plaça del senyor Nebot, el típic “ou com balla”. Diuen que ha estat un símbol per al senyor Nebot, al qual s'ha volgut palesar que se li havia “amagat l'ou”.

G. A. S., de M.: Es fluix, fluix, el poema.—Ll. S. F.: També també.—J. B.-S.: Més val sumar que restar. Ens estimem més, doncs, tirar al cove el vostre darrer article.—J. S.: No ens acaba de convèncer.—D'Antón N.: Massa llarga.—Canet: Home, presenteu les coses un xic millor! Quin gust voleu que ens doni llegir coses tan impresentables?—A. P.: “Records” és massa sensible.—J. F. G., de Ll.: Us passem a la Direcció de “La Campana de Gràcia”.—J. R.: No!—Li. R. C.: Bé: “El canvi de noms dels carrers” anirà aviat.—Llarg: No ens convenç.—J. R. i A.: Segurament ho aprofitarem tot.—Ets i Uts: Clar i català, sense ets i uts, us diem que no us l'admetem la vostra poesia.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : Olm, 8, Ciutat

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els altres FLUIXOS de les vies urinàries, per CRONIQÜES que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL
Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

LA NIT DE SANT JOAN

—Apunts del natural, més natural que corre.

XERRAMEQUE ARTI TIVE

AMB COMPTA-GOTES I A RAIG

Certament, ja l'art arriba a les "Galeries" amb compta-gotes. Si descomptem l'exposició d'art *gaudinià* organitzada per a retre un homenatge d'admiració i bona recordança al genial arquitecte de la Sagrada Família, el nostre Gaudí, en el primer cap d'any de la seva mort, i l'altre de notes, apunts i taques de color, cedit tot pels seus autors respectius, per tal d'engruixir la subscripció popular pro mestre Garreta, no trobarem altra cosa exposada de nou que els tapissos pintats i penjats per l'Olaf Flatabo, un *mano* que vol fer la pols al nostre López Morelló, però que no l'atraparà mai, perquè tira pel cantó oposat a l'encesa decoració indiana i recargolaments que aquell ha fet de moda a Barcelona.

Francament, no sé què dir-ne d'aquest Olaf; quan pinta els tapissos mirant endarrera, m'agrada ben sovint; ara, quan els seus ninots cantelluts miren massa endavant, m'arriben a fer rodar el cap.

Aneu a les "Laietanes" i... ja en parlarem un altre dia.

***

Si a les "Galeries" barcelonines l'art degota només, a la Diputació Provincial i a l'Ajuntament hi entra a raig fet. No s'és acabada encara la decoració sumptuària del Saló de Sant Jordi, que ha produït un bell grapat de *cumquibus* a més de vint apreciables pintors, i ja els consellers municipals s'apressen a passar llista dels escultors barcelonins, per tal de cridar-los a un gran concurs estatuari, comproment-se a donar-los-hi 1.000 pessetes per la *maqueta* que presentin, encara que de maqueta, com li pertocaria ésser-ho, no en tingui res.

Sis grups allegòrics, uns quants baixos relleus que, està clar, seran col·locats arran de terra perquè resultin ben baixos, i no sé quantes imatges *individuals*, són indispensables, segons l'alcalde, per a deixar degudament aranjada, urbanitzada i decorada la famosa Plaça de Catalunya, l'obra magna del genial Nebot.

En veritat us dic que dona bo de llegir la llista dels escultors cridats a la dreta... del baró de Viver; n'hi ha de tots colors i de totes mides, com els benaventurats de la Glòria Celestial... Un, però, n'hi manca, perquè es veu que no el van trobar apuntat enlloc; el modest conservador municipal dels monuments de la ciutat, mestre d'una escola de Belles Arts, imatger llorejat i pensionat a Roma, en la seva joventut... Ves qui el troba un home així!

Veritat que a un home que no va *maquet* no se li escau que li encarreguin una *maqueta*... encara que sigui petitoia.

Però això són coses de xerrameca que no interessin a ningú. El que sí deu interessar a tothom, als artistes en primer lloc, és que l'art pugui entrar a raig a les corporacions oficials i a les places públiques.

Si per mi anés, li faria pintar al comte del Montseny un retrat de la mida d'una pilastra del Saló de Sant Jordi, i al baró de Viver li alçaria a la Plaça de Sant Jaume una estàtua gegantina com aquella que els alemanys aixecaren a l'Hindenburg en els dies més durs de les castanyes de la guerra mundial.

Ben merescut s'ho tenen!

C. ARBÓ

LA DONA MODERNA

—Aquest any, pel meu sant, vull que em regalis una màquina d'afaitar.

TELÓ TIVOLI

TIVOLI

Ha debutat la companyia de Casimir Ortas. Es un còmic que fa riure molt. Amb això està dit tot. Es un còmic d'una sola corda.

El seu repertori, naturalment, s'ha de ressentir del que nosaltres creiem un defecte. Tindrem Muñoz Seca, Pérez Fernández i altres Pérez a tot drap.

NOVEDADES

La passada setmana celebrà el seu benefici l'excellent actriu Matilde Xatart. Naturalment, l'obra escollida fou la magnífica producció "A Barcelona", on l'autor, en Joaquim Montero, i la beneficiada, hi obtenen un gran èxit ballant una "cueca" xilena.

Molt públic, molts regals i molts aplaudiments.

GOYA

L'actriu—excel·lent per tots conceptes— Margarida Xirgu, ha estrenat el poema dramàtic "Fidelitat", del poeta Josep Maria de Sagarra, traduït al castellà per Eduard Marquina.

De "Fidelitat", que és una de les obres més dignes de consideració de Josep Maria de Sagarra, ja en parlarem quan la seva estrena i en férem els elogis deguts.

Ara, diem tan sols que la traducció d'Eduard Marquina és una meravella de fidelitat i de bellesa. I que la interpretació, per part de tots, està a l'alçària de l'obra.

POLIORAMA

En aquest teatre—que, no ho hem d'oblidar, dirigeix artísticament l'Empresa del teatre "Lara", de Madrid—, s'ha estrenat una nova obra, perquè "Charlestón"—malgrat l'èxit aconseguit a la "villa y corte"—no s'aguantava. Aquesta obra es titula "El hombre que todo lo enreda", i és d'autor desconegut.

Aquesta comèdia no ens ha fet entrar ganes de conèixer-lo, la veritat.

NOVEDADES

El poeta VERDAGUER

por el CONDE DE GUELL
Marqués de Comillas

FRAGMENTO DE LA OBRA INÉDITA

Apuntes de recuerdos

Un tomo lujosamente impreso. Pesetas 5

Apuntes de recuerdos

por el CONDE DE GUELL

Un tomo lujosamente impreso Pesetas 10

LLUÍS ULLOA

Ex Director de la Biblioteca Nacional de Lima

Cristòfor Colom

fou català

LA VERITABLE GENESI DEL DESCOBRIMENT

Traducció i biografia de l'autor, per

Domènec de Bellmunt

Un tomo 8.^u Pesetas 4

La nova revista

Josep M.ª Junoy, director

N.º 6 Juny de 1927

Pesetas 3'50

Automobilistes! GUIA Y PLANS "MICHELIN"

Llibreria López : Rambla del Mig, 20

El Arte en España

Obras publicadas

1. — La catedral de Burgos.
2. — Guadalajara. Alcalá de Henares.
3. — La casa del Greco.
4. — Real palacio de Madrid.
5. — Alhambra I.
6. — Velázquez en el Museo del Prado.
7. — Sevilla.
8. — Escorial.
9. — Monasterio de Guadalupe.
10. — El Greco.
11. — Aranjuez.
12. — Monasterio de Poblet.
13. — Ciudad Rodrigo.
14. — Goya en el Museo del Prado.
15. — La catedral de Leon.
16. — Palencia.
17. — Alhambra II.
18. — Valladolid.
19. — Museo de Pinturas de Sevilla.
20. — La catedral de Sigüenza.
21. — Ribera.

PRECIO DE CADA OBRA: PESETAS 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebaxes.

EL QUE VEUREM AVIAT

- Jo li asseguro que amb la meva dona no hi ballaria 231 quilòmetres seguits.
- Per què?
- Perquè pesa 109 quilos!